

POSLOVNI BILTEN BROJ 10 (15. januar 2021. godine)

Sadržaj

1. PODNOŠENJE ZAHTEVA ZA POVRAĆAJ I PREKNJIŽAVANJE VIŠE PLAĆENOG ILI POGREŠNO PLAĆENOG POREZA PREKO PORTALA PORESKE UPRAVE

2. OBAVEZA DAVAOCA LIZINGA NOVIH USLUGA POČEV OD 1.01.2021 GOD.

3. ZAKLJUČAK VLADE 05 broj 131-10296/2020

O KORIŠĆENJU PRIPADAJUĆEG GODIŠNJEG ODMORA

4. BITKOIN I DRUGE KRIPTOVALUTE SREDINOM 2021. GODINE DOBIJAJU ZAKONSKU FORMU

5. IZNOS KOJI PRELAZI 1.000.000 DINARA PREDSTAVLJA OPREMU VEĆE VREDNOSTI

6. PRIMENA POJEDINIH ODREDBI ZAKONA O FISKALIZACIJI POČINJE 29.12.2020. GODINE IAKO SE ZAKON PRIMENJUJE OD 01.01.2022.GODINE

7. MOGUĆNOST DOSTAVLJANJA OBRAČUNA ZARADE, ODNOSNO NAKNADA ZARADE U ELEKTRONSKOJ FORMI

Napomena: Mišljenja koja objavljuje Bilten nisu zvanična mišljenja nadležnih državnih institucija niti Instituta za ekonomsku diplomatiju, već mišljenja autora i dobronamerna pomoć usmerena na brže rešavanje vaših konkretnih problema, u skladu sa Zakonom, te ne mogu biti korišćena u sudskoj praksi ili u rešavanju bilo kakvih sporova.

PODNOŠENJE ZAHTEVA ZA POVRAĆAJ I PREKNJIŽAVANJE VIŠE PLAĆENOG ILI POGREŠNO PLAĆENOG POREZA PREKO PORTALA PORESKE UPRAVE

Počev od **01.01.2021. godine**, omogućeno je podnošenje zahteva i preko **portala Poreske uprave, u elektronskom obliku** za povraćaj i preknjižavanje više plaćenih ili pogrešno plaćenih javnih prihoda.

Shodno izmeni Zakona o poreskom postupku i poreskoj administraciji („Službeni glasnik RS”, br. 80/2002, ...**144/2020**), sa primenom od **01.01.2021. godine**, omogućeno je poreskim obveznicima da podnesu zahtev za povraćaj i preknjižavanje više plaćenog ili pogrešno plaćenog poreza u **elektronskoj formi preko portala Poreske uprave**, ali to isto poreski obveznici mogu uraditi i u pismenom obliku neposredno ili putem pošte.

OBAVEZA DAVAOCA LIZINGA NOVIH USLUGA POČEV OD 1.01.2021 GOD.

Davalac lizinga po osnovu uvođenja **novih usluga** ima obavezu da vodi **jedinstvenu evidenciju** u vezi sa novim uslugama, odnosno uslugama koje davalac lizinga nije pružao do **1.januara 2021. godine**.

Pod novim uslugama podrazumevaju se usluge koje su srodne finansijskom lizingu, odnosno koje se uobičajeno obavljaju uz vršenje delatnosti finansijskog lizinga , i to su:

- **operativni lizing** (to je pravni posao između davaoca i primaoca lizinga, kojim se davalac lizinga obavezuje da prenese primaocu lizinga ovlašćenje držanja i korišćenja pokretne ili nepokretne stvari na određeno vreme, uz zadržavanje rizika i koristi iz prava svojine te stvari i uz snošenje troškova amortizacije, a primalac lizinga se obavezuje da davocu lizinga plaća ugovorenu naknadu u ugovorenim rokovima i nema pravo opcije otkupa predmeta lizinga)
- **povratni finansijski lizing** (to je takođe pravni posao između davaoca i primaoca lizinga, kojim se primalac lizinga koji je prvobitni vlasnik predmeta lizinga, obavezuje da proda davaocu lizinga taj predmet, koji potom ovaj predmet predaje na korišćenje primaocu lizinga, odnosno prenosi ovlašćenje držanja i korišćenja tog predmeta primaocu lizinga na određeno vreme, a primalac lizinga se obavezuje da davocu lizinga za taj prenos plaća naknadu u ugovorenim rokovima)

To podrazumeva da je davalac lizinga dužan da obezbedi potpunu usaglašenost ovih novih usluga sa svojim aktima koji se odnose na upravljanje rizicima. Davalac lizinga dužan je da Narodnu banku Srbije obavesti o uvođenju nove usluge najkasnije **60 dana** pre planiranog uvođenja uz dostavljanje neophodne dokumentacije .

Davalac lizinga **novih usluga** dužan je da Narodnoj banci Srbije dostavlja polugodišnji Izvod iz evidencije po vrsti usluga davaoca usluga - PRILOG 1 - **Obrazac –nova usluga** koji je odštampan uz donetu Odluku o upravljanju rizicima davaoca lizinga koji nastaju po osnovu uvođenja novih proizvodnih usluga („Službeni glasnik RS”, br. 149/2020).

Dostavljanje navedenog Obrasca vrši se polugodišnje , i to sa stanjem na dan **30. juni** tekuće godine - najkasnije do **31. jula** tekuće godine, odnosno sa stanjem na dan **31. decembra** tekuće godine –najkasnije do **31.januara** naredne godine.

ZAKLJUČAK VLADE 05 broj 131-10296/2020 O KORIŠĆENJU PRIPADAJUĆEG GODIŠNJEG ODMORA

Vlada Republike Srbije donela je **Zaključak 05 broj 131-10296/2020** („Službeni glasnik RS”, br. 151/2020) kojim je **preporučila** poslodavcima na teritoriji Republike Srbije da zaposlenima u ustanovama socijalne zaštite i ustanovama zdravstvene zaštite, koji imaju obavezu radnog angažovanja u toku trajanja epidemije zarazne bolesti COVID-19, omoguće da iskoriste pripadajući godišnji odmor za **2020. godinu** i to prvi deo u trajanju od **2 radne nedelje** u kontinuitetu, zaključno sa **31. decembrom 2021. godine**, a preostali deo zaključno sa **30. junom 2022. godine**.

Takođe se **preporučuje** poslodavcima da zaposlenima napred navedenim, a koji nisu iskoristili deo godišnjeg odmora iz **2019. godine**, omoguće da iskoriste taj deo godišnjeg odmora najkasnije do **30. juna 2021. godine**, i to pre korišćenja pripadajućeg godišnjeg odmora za **2020. godinu**.

BITKOID I DRUGE KRYPTOVALUTE SREDINOM 2021. GODINE DOBIJAJU ZAKONSKU FORMU

- **sadašnje stanje**

Bitcoin je kreiran 2009. godine, i to je prva kripto valuta koja u odnosu na druge tradicionalne i godinama poznate valute, nije bila zakonski regulisana. Kripto valute su digitalne valute, koje u realnom svetu nemaju fizički oblik, nisu opipljive kao što su npr. novčanice ili kovanice. Danas postoji veliki broj kripto valuta, a najpoznatija i najveću vrednost ima **bitcoin**, koji je od 2009. godine do danas nekoliko puta imao nagli rast vrednosti u odnosu na druge kripto valute, ali je bilo i godina kada je izgubio i četvrtinu vrednosti za jedan dan.

Do sada privreda, ali i fizička lica u našoj zemlji nisu imala nikakav zakonski okvir za poslovanje sa kripto valutama, pa su posledice bile povećana pravna nesigurnost, zatim izbegavanje plaćanja poreskih obaveza, kao i poslovanje u sivoj zoni. Ovakvim stanjem stvoreni su uslovi da su akteri na tržištu izbegavali neuređeno tržište u Srbiji, i prijavljivali svoje poslovne aktivnosti na stranim tržištima što je dovodilo do neopravdanog odliva velikog dela prihoda iz Republike Srbije.

Samo odsustvo primene zakonskih rešenja u transakcijama sa kripto valutama dovela je do toga da se u ovom momentu ne zna koliki je broj lica u Republici Srbiji koji učestvuje u trgovanju sa kripto valutama, pa samim tim ostaje nepoznato i koliko novca se na kripto valutama obrne.

Najjednostavnije rečeno, kripto valute su digitalni novac koji omogućava onlajn kupovinu, i do kripto valuta se može doći na dva načina i to putem „rudarenja“ i direktnom kupovinom na onlajn tržištima, odnosno preko onlajn berze i onlajn menjačnica .

Kripto valute nastaju u procesu „rudarenja“ i tim poslom se bave lica tzv. majneri koji poseduju velika znanja iz oblasti digitalizacije, odnosno programiranja. Za ovakav posao treba znati da nastaju ogromni troškovi struje, da je neophodan prostor, što podrazumeva da bi se „rudarenje“ isplatilo, potrebno je obezbediti optimalan prostor i struju čiji troškovi ne bi prelazili ukupnu zaradu.

Direktna kupovina vrši se putem kriptomenjačnica, odnosno lica koje želi doći do kripto valuta uplaćuje novac, a kriptomenjačnica mu u digitalnom novčaniku prebacuje određeni broj kripto valuta.

Sve transakcije koje se odnose na kriptovalute su bez mogućnosti bilo kakvog povraćaja, a lice koje trguje sa kriptovalutama treba da zna da ne postoji nikakav prostor za žalbe. To znači, da najveći razlog za oprez predstavljaju velike oscilacije vrednosti kriptovaluta i nemoguće je iste predvideti. Kako su kriptovalute dosta nestabilne i vrednost njihova se menja dnevno, zbog čega svako lice koje investira u kriptovalute treba da zna, **da se investira onaj iznos za koji je to lice spremno da izgubi.**

- **Zakon i očekivanja od primene zakona**

Kako do sada u našoj zakonodavnoj regulativi nije postojao zakon koji bi regulisao poslovanje sa kriptovalutama, to se sa pravom postavlja mnogo pitanja koji traže odgovore, a istovremeno i mnogo nepoznanica stvara prostor za razna mišljenja i tumačenja.

U međuvremenu donet je **Zakon o digitalnoj imovini** koji je stupio na snagu **29. decembra 2020. godine**, a njegova primena počinje po isteku **6 meseci** od dana stupanja na snagu zakona.

- **Šta je to digitalna imovina?**

Digitalna imovina, odnosno virtuelna imovina predstavlja digitalni zapis vrednosti koji se može digitalno kupovati, prodavati, razmenjivati ili prenositi, i koji se može koristiti kao sredstvo razmene ili u svrhu ulaganja. Drugim rečima to je **virtuelna imovina**.

Virtuelnu imovinu **ne izdaje i njenu vrednost ne garantuje Narodna banka Srbije, a takođe ni drugi organ javne vlasti**. To znači da virtuelna imovina ne predstavlja zakonsko sredstvo plaćanja i nema status novca ili valute, ali već nekoliko godina nju prihvataju fizička i pravna lica kao sredstvo razmene, odnosno može se kupovati, prodavati, razmenjivati, prenositi i čuvati elektronski.

Izdavanje digitalne imovine u Republici Srbiji saglasno navedenom zakonu, dozvoljeno je, bez obzira na to da li je za nju sačinjen ili odobren **beli papir** (to je dokument koji se objavljuje prilikom izdavanja digitalne imovine koji sadrži podatke o izdavaocu, digitalnoj imovini i samim rizicima koji su povezani s digitalnom imovinom i koji omogućava investitorima da donesu investicionu odluku).

Izdavalac digitalne imovine je **domaće ili strano fizičko lice, preduzetnik i pravno lice**. Rok za početak upisa i uplate digitalne imovine počinje najkasnije u roku od 30 dana od dana prijema /donošenja rešenja o odobrenju i objavljivanju belog papira, a uplata se vrši u novčanim sredstvima, u digitalnoj imovini, i / ili u uslugama sticajom te imovine (npr. prenos izdate digitalne imovine licima koja „rudare“ tu digitalnu imovinu). Sama uplata digitalne imovine u novčanim sredstvima vrši se u skladu sa Zakonom o platnim uslugama („Službeni glasnik RS“, br. 139/2014 i 44/2018).

Digitalna imovina neće moći da se koristi, a da korisnici nisu registrovani na način da se znaju potrebni podaci o njima (ime i prezime, poslovno ime, podaci koji daju odgovor koliko lice raspolaže sa takvim valutama itd...). Tako npr. pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom **mora imati pravnu formu privrednog društva** shodno odredbama Zakona o privrednim društvima („Službeni glasnik RS”, br. 36/2011, 99/2011, 83/2014-dr.zak. 5/2015, 44/2018, 95/2018 i 91/2019).

Da bi se obezbedila puna primena Zakona o digitalnoj imovini, istovremeno je izvršena i izmena Zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma („Službeni glasnik RS”, br. 113/2017, 91/2019 i 153/2020).

Osnovni razlozi donošenja zakona su regulisanje tržišta digitalnom imovinom u cilju jačanja i njegovog razvoja, ali i sprečavanje zloupotreba digitalne imovine u kriminalne svrhe. Svakako, to podrazumeva i unapređenje poslovnog okruženja i doprinos daljoj digitalizaciji u Republici Srbiji, a za očekivati je da će navedeni zakon stvoriti uslove da se i postojeći propisi kojima se uređuje imovina, primenjuju u određenoj meri i na digitalnu imovinu, kao npr. obligacioni odnosi, pravnosvojinski odnosi, krivični zakonik itd...

IZNOS KOJI PRELAZI 1.000.000 DINARA PREDSTAVLJA OPREMU VEĆE VREDNOSTI

Dana **2. januara 2021. godine**, stupila je na snagu Uredba o određivanju opreme veće vrednosti i utvrđivanju slučajeva i uslova pod kojima se pokretne stvari iz **javne svojine** mogu otuđiti neposrednom pogodbom, ispod tržišne cene, odnosno bez naknade („Službeni glasnik RS”, br. 156/2020).

Na osnovu čl. 27.st.2. **Zakona o javnoj svojini** („Službeni glasnik RS”, br. 72/2011, 88/2013, 105/2014, 104/2016-dr.zak, 108/2016, 113/2017, 95/2018 I 153/2020) i saglasno navedenoj uredbi, pod **opremom veće vrednosti podrazumeva se oprema čija pojedinačna vrednost prelazi iznos od 1.000.000 dinara.**

Do sada se pod opremom veće vrednosti podrazumevala oprema čija pojedinačna vrednost je prelazila donji granični iznos nabavke male vrednosti utvrđene odredbama Zakona o javnim nabavkama („Službeni glasnik RS”, br. 124/2012, 14/2015 I 68/2015).

PRIMENA POJEDINIHI ODREDBI ZAKONA O FISKALIZACIJI POČINJE 29.12.2020. GODINE IAKO SE ZAKON PRIMENJUJE OD 01.01.2022.GODINE

Zakon o fiskalizaciji („Službeni glasnik RS”,br. 153/2020) stupio je na snagu **29. decembra 2020. godine**, a primenjuje se od **1. januara 2022. godine**.

Fiskalizacija predstavlja skup određenih mera i postupaka koje sprovode obveznici fiskalizacije kako bi se omogućila efikasna i brza kontrola ostvarenog prometa na malo i to posredstvom elektronskih fiskalnih uređaja. Predmet fiskalizacije jeste **promet dobara i usluga na malo i primljenih avansa za promet na malo**.

Obveznici fiskalizacije su svi obveznici poreza na prihode od samostalne delatnosti shodno Zakonu o porezu na dohodak građana, kao i svi obveznici poreza na dobit pravnih lica saglasno Zakonu o porezu na dobit pravnih lica, koji vrše promet na malo.

Iako se Zakon o fiskalizaciji primenjuje od **1. januara 2022. godine**, u zakonu je napravljen izuzetak za pojedine odredbe koje će se primenjivati od **29.decembra 2020. godine**, i to odredbe:

- **člana 4.stav 3.** (obveznik fiskalizacije u obavezi je da evidentira svaki pojedinačno ostvareni promet na malo, ali izuzetno Vlada Srbije može na osnovu zajedničkog predloga dva ministarstva (finansija I trgovine) odrediti delatnosti kod čijeg obavljanja neće postojati obaveza evidentiranja prometa na malo).
- **člana 5.stav 4.** (ministar finansija podzakonskim propisom odrediće vrste fiskalnog računa, način plaćanja i ostale elemente fiskalnog računa).
- **člana 6.stav 10.** (Vlada Srbije bliže će urediti način uvida u podatke dostavljene Poreskoj upravi, kao i postupak upotrebe bezbednosnih elemenata elektronskog fiskalnog uređaja)
- **člana 7.stav 2.** (uslove za izdavanje i proceduru za izdavanje i način korišćenja bezbednosnog elementa fiskalnog uređaja, ministar finansija propisaće podzakonskim aktom)
- **člana 8.stavovi 4.i 6.** (podatke koje je obveznik dužan da dostavi Poreskoj upravi, zatim uslove pod kojima se ovi podaci mogu dostavljati, kao i način čuvanja i zaštite podataka u internoj memoriji elektronskog fiskalnog uređaja, bliže će urediti ministar finansija).
- **člana 9.stav 6.** (osnovne podatke o poslovnom prostoru i poslovnim prostorijama, uključujući i dostavljanje podataka o poslovnim prostorijama Poreskoj upravi urediće ministar finansija podzakonskim propisom).
- **člana 10. stav 2.** (proveru prijavljenih fiskalnih računa urediće bliže ministar finansija, s obzirom da kupci i primaoci fiskalnih računa mogu da provere da li je stvarno izdat njihov fiskalni račun u skladu sa Zakonom o fiskalizaciji).

MOGUĆNOST DOSTAVLJANJA OBRAČUNA ZARADE, ODNOSNO NAKNADA ZARADE U ELEKTRONSKOJ FORMI

U skladu sa odredbama Zakona o radu („Službeni glasnik RS”, br. 24/2005, 61/2005, 54/2009, 32/2013, 75/2014, 13/2017 - odluka US, 113/2017 i 95/2018 - autentično tumačenje), poslodavac je dužan da prilikom svake isplate zarade i naknada zarade dostavi obračun i to najkasnije **do kraja meseca za prethodni mesec**.

Obaveza poslodavca je i da dostavi obračun i za mesec za koji nije izvršio isplatu zarade, odnosno naknada zarade uz obavezno dostavljanje i **obaveštenja**, da isplata zarade, odnosno naknada zarade nije izvršena i razloge zbog kojih nije izvršena isplata.

Kako obračun zarade, odnosno naknada zarade ima karakter **javne isprave**, to se pored dostavljanja obračuna u pisanom papirnom obliku, isti može dostaviti i u **elektronskoj formi**. Kada se obračun isplaćene zarade odnosno naknada zarade šalje u **elektronskoj formi**, dovoljno je da se bez pečata pošalje zaposlenom u elektronskoj formi, odnosno isti nije potrebno štampati, potpisivati, pečatirati, pa skenirani slati u elektronskoj formi. Poslodavac ima samo obavezu u tom slučaju da **obezbedi dokaz** da je zaposleni primio i pročitao mejl.